

Nr 20.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående be-
myndigande att försälja viss kronan tillhörig fast
egendom, m. m.*

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 25 februari 1949 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 87, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen fortsatt tillämpning under budgetåret 1949/50 av medgivande som riksdagen för budgetåret 1948/49 lämnat Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av viss kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom.

I anledning av proposition nr 241 medgav 1948 års riksdag (jordbruks-
utsk. utl. nr 61; r. skr. nr 424), att Kungl. Maj:t finge under budgetåret
1948/49 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försälj-
ning av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, såframt
taxeringsvärdet å egendomen uppginge till högst 40 000 kronor, eller, där
taxeringsvärde icke vore åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta salu-
värdet uppginge till högst nämnda belopp. Kungl. Maj:t ägde därvid att i
huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för finansdepartementet vid
anmälan av propositionen angivna riktlinjer föreskriva de former och vill-
kor, under vilka försäljningarna skulle äga rum. Där så befundes lämpligt,
skulle Kungl. Maj:t ha befogenhet att åt central förvaltningsmyndighet
överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings-
eller uppskattningsvärde icke överstege 20 000 kronor, respektive åt läns-
styrelse, såvitt anginge allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars
taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstege 10 000 kronor.

Vidare förklarade riksdagen, att vad sålunda medgivits rörande försälj-
ning av kronan tillhörig fast egendom skulle gälla jämväl beträffande byte
samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom
beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som kunde erfordras
till järnväg eller allmän väg. Rätten att besluta om dylikt avstående finge
dock av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast
i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 2 000 kronors
värde.

Enligt propositionen har Kungl. Maj:t tagit i anspråk den angivna befogenheten att åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning i visst fall genom att Kungl. Maj:t givit försäljningsbemyndiganden för telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Därvid har föreskrivits, att vid försäljning av mark, avsedd för tätbebyggelse, utlåtande skulle inhämtas från bostadsstyrelsen angående köpeskillingen. Vidare har Kungl. Maj:t i enlighet med bemyndigandet överlämnat beslutanderätten i vissa ärenden till länsstyrelserna.

I syfte att, såsom förutsatts, giva riksdagen årlig redogörelse för försäljningar med stöd av bemyndigandet ha över de fastigheter som försålts under år 1948 departementsvis upprättats sammanställningar avsedda att överlämnas till riksdagen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Wigforss, har anfört följande.

»Det av 1948 års riksdag lämnade medgivandet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom avsåg budgetåret 1948/49. Nytt bemyndigande, gällande för nästa budgetår, bör nu utverkas.

Vid anmälan av fjolårets proposition i ämnet föreslog jag att — i avvaktan på att frågan om formerna för en samordning mellan statens prispolitik vid fastighetsförsäljningar och den sociala bostadsbyggnadsverksamheten löstes — statens byggnadslånebyrå (bostadsstyrelsen) alltid borde höras angående den ifrågasatta köpeskillingen för mark avsedd för tätbebyggelse. Därest vederbörande myndighet icke funne sig kunna godtaga byråns förslag, borde ärendet hänskjutas till Kungl. Maj:t för avgörande. Med hänsyn till pågående utredning angående översyn av bestämmelserna om försäljning av kyrklig jord, vilken utredning även torde komma att behandla frågan att anpassa nämnda bestämmelser efter de socialt motiverade kraven på tillgång till jord för bostadsändamål, förordade jag även, att dittills gällande förfarande vid prissättning av kyrklig jord tills vidare borde tillämpas. Ingetdera av förenämnda spørsmål har ännu slutligt utretts. Jag tillstyrker därför, att de allmänna riktlinjer för förfarandet och med avseende å villkoren vid fastighetsförsäljningarna, som gällt under innevarande budgetår, erhålla fortsatt tillämpning under nästa budgetår.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts föreliggande förslag har icke givit utskottet anledning till erinran och utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1949/50 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppgår till högst 40 000 kronor, eller, där taxeringsvärde icke

är åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppgår till högst nämnda belopp, och i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen angivna riktlinjer föreskriva de former och villkor, under vilka försäljningarna skola äga rum, med rätt för Kungl. Maj:t att, där så befinnes lämpligt, åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstiger 20 000 kronor, respektive åt länsstyrelse, såvitt angår allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstiger 10 000 kronor;

b) förklara, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skall gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som erfordras till järnväg eller allmän väg, därvid dock rätten att besluta om dylikt avstående må av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 2 000 kronors värde;

c) uttala att, oavsett de sålunda lämnade medgivandena, i författning eller eljest i särskild ordning meddelade föreskrifter angående rätt för Kungl. Maj:t eller förvaltningsmyndighet att försälja, byta eller under åborätt eller tomträtt upplåta kronan tillhörig fast egendom alltjämt skola gälla.

Stockholm den 28 april 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJALLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 19.